

AB üyeliğine doğru Türkiye'den bir adım önde genç bir ekonomi

MAKEDONYA

Türk girişimci ve yatırımcı için ideal bir alternatif
Krizde ülkeler küçülürken büyüyen bir ekonomi

Makedonya'yı şöyle biliriz: Cumhuriyettir. AB aday üyesidir. Serbest piyasa ekonomisine geçmiştir. Reform ülkesidir. Kara yüzölçümü 24.856 km² dir. Nüfusu, yaklaşık 100 bini Türk, 2 milyon 066 bindir. Nüfusun tamamı okur-yazar'dır. Krizde yüzde 5.3 ile, büyüme gösteren ender bir kaç ülkeden biridir. İşsizlik oranı yüzde 33.8'dir. GSYİH'sı 8 milyar dolar olup kişi başı gelir 3500 dolar civarındadır.

Ekonomisi üç ana sektör itibarıyla şu yapıdadır:

Tarım	yüzde 11.4
Endüstri	yüzde 27.2
Hizmet	yüzde 61.4

Dış ticareti

En son 2008 yılında 6,85 milyar dolar ihracat, 3,98 milyar dolar ithalat yapmıştır. İhraç ürünleri; yarı mamul imalat girdisi ürünler, tütün, tekstil, meşrubat, demir-çelik, canlı hayvan vb. gibidir.

İthalat ürünleri ise makine ve teçhizat, otomobil, kimya, gıda ürünleri, pamuk ve ziraat aletleri, kimyevi maddelerdir.

YABANCI YATIRIMCI REHBERİ

Makedonya'da yabancı yatırımcılarla ilgili hukuki altyapı "Ticari Şirketler Kanunu" ile düzenleniyor. Bu kanun çerçevesinde yerli ve yabancı işa-

damları eşit haklara sahip. Yabancı yatırımlar için teşvikler yatırım girdilerinin ülkeye ithalinde gümrük vergisi muafiyetini, işletmenin ilk üç yılında gelir vergisi muafiyetini ve kurumlar vergisinin yüzde 15'e sabitlenmesini kapsıyor. Makedonya hükümeti yabancı yatırımcı çekmek amacıyla Bunardzik, Üsküp ve Gevgelija'da Serbest Ticaret Bölgeleri kurdu. Buna ilave üç yeni anlaşma yapılması gündemde. Ticaret bölgelerinde faaliyet yürüten firmalara üretim girdilerinin itha-

linde gümrük vergisi muafiyeti ve gelir vergisinden 10 yıl muafiyet sağlanıyor. Makedonya'da yatırıma en uygun sektörler arasında; işlenmiş tekstil ve deri, ayakkabı üretimi, meyve-sebzecilik, işlenmiş gıda ve paketleme, şarapçılık, tütüncülük ve sigara, turizm, metal işleme, kimyasal ve ilaç endüstrisi, elektrikli cihazlar, inşaat ve altyapı bulunuyor. Şu an Makedonya'da 100 Türk firması faaliyet yürütüyor. 75 Makedon işadamı ise Türkiye'de iş yapıyor.

Makedonya'nın Türkiye'ye ihracatı 2008 yılında bu 31.565 milyon dolar, Türkiye'den ithalatı ise 268.76 milyon dolardır.

Türkiye ile ticareti

Makedonya'nın Türkiye'ye ihracatında Demir-çelik, ateşe dayanıklı tuğla, Demir yolu ulaşım araçları ve aksam parçaları, Türkiye'den ithalatında ise örme ve örülmemiş eşya, buzdolabı, pamuk, otomotiv yan ürünleri öne çıkmıştır. Sonuç şöyledir:

Makedonya Türkiye İkili Ticaret Verileri

	2006	2007	2008
İHRACAT	172.757	271.767	295.045
İTHALAT	55.945	55.396	29.112
TİCARET HACMİ	228.702	327.163	324.157
DENGE	116.812	216.371	265.933

Ürün bazında ticaretimiz

Makedonya'dan Türkiye'ye ihracat:

- Demir-Çelik
- Ateşe dayanıklı tuğla
- Koyun ve Kuzu ham Derisi
- Demir yolu ulaşım araçları ve aksam parçaları,
- Ferrosilisyum ve diğer madeni cevherlerdir.

Türkiye'den Makedonya'ya ihracat

- Örme ve örülmemiş giyim eşyası,
- Buzdolabı ve soğutucular,
- Pamuk,
- Otomotiv yan ürünleri,
- Plastik ve plastikten yapılmış mamul eşya,
- İşlenmiş gıda ürünleri,
- Elektrik ve elektronik ürünleri

Makedonya'da yatırım konuları

Şu sektörler Makedonya'da yatırım için dikkat çekmektedir:

- Alt yapı projeleri
- Hidroelektrik santralleri

YENİLENEBİLİR ENERJİYİ TEŞVİK EDİYORUZ

Vladimir Pesevski
Makedonya Cumhuriyeti
Başbakan Yardımcısı

Altyapıda yatırımcıya ihtiyacımız var. Özellikle bu dönem özelleştirmeler gündeme gelecek. Enerji sektörü de yatırımcıların faaliyet yürüteceği bir alandır. Çünkü Makedonya'da 250 milyon Avro enerji alanında yatırım planlıyoruz. Ayrıca küçük su santralleri inşaatı için çalışmalar yapıyoruz. Su alanında yapılacak yatırımların büyüklüğü ise 600 milyon Avro'yu aşacaktır. Yenilebilir enerjiyi teşvik ediyoruz. Makedonya'da kullanılan enerjinin yüzde 21'ini yenilenebilir enerjiden sağlamayı düşünüyoruz.

- Toplu konut
- Sigorta
- Tekstil
- Bankacılık ve finans
- Bilişim teknolojileri.

İlişkilerde sorunlar

Yabancı girişimci-yatırımcının Makedonya'da yaşadığı bazı sorunları da dikkate sunmak gerekir. Bunlar şöyledir: Çalışma ve oturma izinleri konusunda yaşanan so-

İLK 10 YIL VERGİ ALINMIYOR

Makedonya AB'ye Türkiye'den bin kilometre daha yakın. Ülkemiz AB'ye ulaşmada birkaç yıl sonra daha iyi noktalara gelecektir. İşgücü sorununun yaşanmadığı Makedonya'da ağırlıklı AB'ye iş yapmaya gelen yatırımcılar bulunuyor. Sermaye sınırlandırılmasının olmadığı Makedonya'da vergi oranları yabancı yatırımcıyı teşvik edecek nitelikte. Elde edilen gelirden ilk 10 yılda vergi almıyoruz. 10 yıl sonrasında ise yüzde 10'luk bir vergi alımı başlıyor. Vasıflı işçinin yüzde 45'i 30 yaşının altında. Halkın yüzde 90'ı üniversite mezunu. Ayrıca Makedonya hükümeti olarak yatırımcıya 500 bin Avro devlet desteği veriliyor.

Viktor Mizo
Makedonya Cumhuriyeti
Yabancı Yatırımlar Ajansı
Başkanı

KONUTA AĞIRLIK VERİLECEK

Demiryolları, sivil hava yollarını yap işlet devret modeliyle yeniden ele almak istiyoruz. Tüm yolları otobana dönüştürüyoruz. Hava yollarında TAV ile bir anlaşma yaptık. Bu anlaşma iyi yürüyor. İnşaat arsalarını ihaleye çıkardık. Konut projelerine başlanacak.

Mile Janakieski
Makedonya Cumhuriyeti
Ulaştırma ve İletişim
Bakanı

runlar,

İki ülke arasında kurumlar arasında yaşanan algılama farklılıkları ve Tapu Kadastro Problemleri, Güven duyulmayan yargı, Yavaş ve değişken yapıli bürokrasi.

İlişki kurulabilecek kurumlar

- Makedonya Ekonomi Odası,
- Başbakanlık Makedonya Özeleştirme Ajansı,
- Ticaret bakanlığı,
- Vardar Vadisi Konsorsiyumu Genel Direktörü,
- Yabancı Sermaye Başkanlığı,
- MATİAD Makedonya Türk İş Adamları Derneği,
- Başbakanlık Makedonya Yabancı Yatırımları Teşvik Dairesi Başkanlığı.

Analiz:

Makedonya'da Türk nüfusu fazlalığı ülkede Türk girişimci açısından önemli bir başlangıç noktasıdır. Türkiye gibi, AB üyeliğine aday ülke olması ve ekonomisini dizi reformlarla libere etmesi önemli pazar kolaylıkları sağlamaktadır.

Ülke ucuz işgücü ve düşük enerji maliyetleri ile de yatırımcılar için avantajlıdır. Ayrıca son yıllarda hükümet teşvik politikaları kapsamında vergi muafiyetleri ve vergi indirimleri gerçekleştirilmiştir. Avrupa'da en düşük kurumlar vergisi uygulaması, yüzde 10 ile Makedonya'dır.

Küçük ekonomi sayılmaz. Bütün Avrupa ülkeleri krizde küçülürken Makedonya yüzde 6 büyüme göstermiştir. Türk şirketlerinin son yıllarda ülkeye ilgisi giderek artan bir seyir izlemektedir.

Makedonya'ya dışarıdan gelen girişimcilerin büyük çoğunluğu KOBİ'ler ve mikro işletmelerdir. Haznedar Holding ve Zorlu Holding gibi güçlü Türk sermaye gruplarının da Makedonya'da önemli faaliyetleri bulunuyor.

